

Załącznik do Uchwały nr XXIV/196/08
Rady Gminy Szemud
z dnia 08 września 2008 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ GMINY SZEMUD

NA LATA 2008 – 2013

Szemud 2008

SPIS TREŚCI:

I.	WSTĘP.....	3
II.	ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE.....	4
III.	CELE PROGRAMU.....	6
IV.	KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	6
V.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	6
VI.	ODBIORCY PROGRAMU- GRUPY DOCELOWE.....	7
VII.	METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO PROGRAMU.....	7
VIII.	PRZEWIDYWANE EFEKTY.....	7
IX.	REALIZATORZY PROGRAMU.....	8
X.	FINANSOWANIE PROGRAMU.....	8
XI.	MONITORING I EWALUACJA.....	8

I.WSTĘP

Program Aktywności Lokalnej Gminy Szemud wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań, mających na celu poprawę sytuacji w tym zakresie. Program ten określa również kierunki działań w zakresie Aktywizacji Lokalnej mieszkańców, mające na celu wzmocnienie podmiotowości obywateli gminy oraz ich wspólnot, jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności. Oznacza to, że w ramach programu można prowadzić działania aktywizacyjne adresowane do ludzi mieszkających na terenie sołectwa, wsi. Może to być środowisko grupy zawodowej a nawet kilku rodzin mieszkających w okolicy. W ramach programu przewiduje się zastosowanie środowiskowej pracy socjalnej, instrumentów aktywnej integracji oraz działań o charakterze środowiskowym. Głównym celem Programu Aktywności Lokalnej jest praca z grupami znajdującymi się w niekorzystnym położeniu (wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi tym zjawiskiem) oraz ich otoczenia.

Zadaniem Programu Aktywności Lokalnej jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego (wyłączenia z życia społecznego) poszczególnych osób i grup społecznych. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące w naszym kraju, ponieważ ze względu na sytuację społeczno-ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym m.in.: osobom długotrwale bezrobotnym, niepełnosprawnym, rodzinom niezaradnym życiowo, rodzinom dysfunkcyjnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, osobom bezdomnym, uzależnionym, opuszczającym zakłady karne i placówki penitencjarne, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, dzieciom i młodzieży wychowujących się w zastępczych formach opieki, przedstawicielom mniejszości narodowej i etnicznej.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu powinny być ukierunkowane na:

- ograniczenie obszarów skrajnego ubóstwa
- rozbudowanie świadczeń wspierających aktywność
- promocję działań prospołecznych
- wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej mieszkańców gminy, w szczególności klientów pomocy społecznej
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich
- upowszechnianie kształcenia ustawicznego
- zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów
- wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej

Dokument ten stanowi uzupełnienie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szemud na lata 2006-2013”.

Program Aktywności Lokalnej Gminy Szemud jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013- Priorytet VII „Promocja Integracji Społecznej”.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- **Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015**
 - **Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski**
 - **Strategia Polityki Społecznej 2007-2013**
 - **Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013**
 - **Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013**
 - **Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego 2006-2013**
 - **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szemud na lata 2006-2013**
- a także z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o Pomocy Społecznej.

- STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2007-2015

Dokument ten mówi, że: „Jednym z elementów Strategii jest budowanie zintegrowanych i obywatelsko świadomych wspólnot przede wszystkim na poziomie lokalnym. Ważne jest wspieranie inicjatyw w zakresie lokalnego rozwoju. Istotnym celem rządu i samorządu terytorialnego powinno być umacnianie kapitału społecznego oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego – możliwości artykulacji interesów i potrzeb obywateli oraz działania na rzecz ich realizacji m.in. poprzez społeczną samoorganizację. Potrzebne będzie kształtowanie infrastruktury obywatelskiej takiej, jak np. centra wolontariatu, dostęp do bezpłatnego poradnictwa obywatelskiego i informacji oraz miejsca, gdzie inkubować się mogą inicjatywy obywatelskie. System ładu publicznego i bezpieczeństwa będzie oparty o współpracę władz centralnych z samorządem terytorialnym oraz wspólnotami lokalnymi.”

- NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSKI

Celem założonym w powyższej strategii jest: „wspieranie integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie” / str.10 /

Cel ten ma być osiągnięty przez: „zachęcanie wszystkich obywateli do społecznej odpowiedzialności i aktywnego zaangażowania w walce przeciw społecznemu wykluczeniu” /str. 11/. „Promowanie i motywowanie do działania przez same osoby zagrożone wykluczeniem lub wykluczone.

Promowanie i motywowanie do pracy społecznej na rzecz integracji swego środowiska, pomocy osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz samopomocy.” / str. 64 /

- STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007 – 2013

Czytamy w niej: „Celami Strategii Polityki Społecznej rządu w latach 2007 – 2013 jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.” /str. 21/.

Cele te będą realizowane poprzez: „kształtowanie świadomości obywatelskiej; promocję działań prospołecznych (wolontariatu, filantropii); wspieranie inicjatyw lokalnych, jako formy skutecznego rozwiązywania problemów lokalnych; aktywizację wspólnot na rzecz uczestnictwa w życiu publicznym; wspieranie samopomocowych form rozwiązywania problemów społecznych.” /str. 38-39/

- STRATEGIA WSPIERANIA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO NA LATA 2007-2013

Informuje, że: „Na podstawie Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego prowadzona będzie polityka rozwoju w zakresie rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego.” / str. 7/. Realizowana ona będzie poprzez: „wspieranie inicjatyw lokalnych jako formy skutecznego rozwiązywania problemów lokalnych, aktywizacja wspólnot na rzecz uczestnictwa w życiu publicznym; wspieranie samopomocowych form rozwiązywania problemów społecznych; wspieranie rozwoju lokalnych inicjatyw w zakresie tworzenia ośrodków aktywizacji społeczno-kulturalnej; wspieranie działań mających na celu zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych; wspieraniu inicjatywy sprzyjających wzmocnieniu więzi społecznych i lokalnej solidarności społecznej”. /str. 29-34/

- PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI - NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007–2013

Wskazuje na instrumenty integracyjne (projekt) str. 33: ”Ważnym narzędziem na rzecz integracji lokalnej jest projekt CAL (Centra Aktywności Lokalnej) wspierający aktywizację społeczną”.

- STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2006-2013

Przyjęta w niej misja strategiczna to: „Wysoka jakość życia mieszkańców regionu w zintegrowanych i aktywnych wspólnotach lokalnych z możliwością pełnego uczestnictwa w rozwoju społeczno- gospodarczym” /str. 65/. Powyższa misja będzie realizowana poprzez następujące priorytety:

- wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej,
- wzmocnienie integracji społecznej,
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
- poprawa infrastruktury społecznej i systemów wsparcia integracji społecznej.

- STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SZEMUD NA LATA 2006-2013

W powyższym dokumencie określono misję, jako: „ Wspieranie Społeczności Gminy Szemud w jej działaniach podejmowanych na rzecz osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem”. Celem nadrzędnym planowanych działań jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Szemud zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem będących klientami pomocy społecznej. W szczególności poprzez zmniejszanie niekorzystnych skutków bezrobocia dla osób i rodzin dotkniętych tą dysfunkcją.

- USTAWA Z DNIA 12 MARCA 2004 R. O POMOCY SPOŁECZNEJ

Art. 3 pkt.2 wymienionej ustawy mówi: „Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art.2 ust.1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.”

III.CELE PROGRAMU

1.Cel ogólny programu

Celem nadrzędnym Programu Aktywności Lokalnej jest realizowanie polityki integracji społecznej - rozwój społeczny poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Szemud ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

2.Cele szczegółowe

- a) stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej,
- b) wsparcie postaw obywatelskich poprzez zwiększenie kompetencji społecznych, promocję działań prospołecznych, edukację oraz dostęp do informacji o uprawnieniach
- c) integracja społeczna
- d) aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia
- e) poprawa funkcjonowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- f) poprawa jakości życia społeczności lokalnej Gminy Szemud poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych.

IV.KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

- 1)promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym,
- 2)promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie
- 3)współdziałanie instytucji samorządowych z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością
- 4)wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw
- 5)wspieranie lokalnych liderów
- 6)umożliwienie dostępu do informacji i konsultacji
- 7)organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, edukacyjnych i innych,
- 8)organizowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych
- 9)tworzenie partnerstw i promowanie pracy w partnerstwie
- 10)badanie potrzeb i problemów mieszkańców
- 11)poszukiwanie alternatywnych środków na finansowanie lokalnych inicjatyw z innych źródeł niż dochody gminy
- 12)stworzenie lokalnej infrastruktury dla działań obywatelskich/ ośrodka aktywizacji społecznej
- 13)inne działania wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

V.ZAŁOŻENIA PROGRAMU

- 1)otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego,
- 2)współpraca instytucji i służb społecznych
- 3)angażowanie lokalnej społeczności w realizację celów i kierunków działań
- 4)kierowanie działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem

VI. ODBIORCY PROGRAMU- GRUPY DOCELOWE

Program skierowany jest do:

- 1) członków społeczności lokalnej Gminy Szemud
- 2) osób z konkretnego środowiska
- 3) grup społecznych
- 4) osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
- 5) otoczenia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

VII. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

- 1) **środowiskowej pracy socjalnej**- działania realizowane przez pracownika socjalnego, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi
- 2) **instrumentów aktywnej integracji** – katalog instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, które zawarte są w zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013,
- 3) **działań o charakterze środowiskowym** – inicjatywy integracyjne obejmujące między innymi; badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

- 1) integracja społeczności lokalnej i grup społecznych,
- 2) zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych
- 3) planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców
- 4) skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów
- 5) podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz inicjowanie nowych form i metod pracy
- 6) wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące
- 7) wzrost zaangażowania instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych
- 8) powstanie lokalnych grup działania i nowych organizacji pozarządowych
- 9) zwiększenie aktywności społeczności lokalnych
- 10) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- 11) poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie
- 12) stworzenie możliwości powrotu do aktywnego życia w społeczności lokalnej
- 13) zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa
- 14) podniesienie wizerunku pomocy społecznej

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami zadań programu są:

- Urząd Gminy Szemud
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szemudzie
- jednostki organizacyjne i pomocnicze Gminy Szemud
- organizacje pozarządowe

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu gminy
- dotacji z budżetu państwa
- dotacji ze środków UE
- innych zewnętrznych źródeł

XI. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej, które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Celem będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy. Po zakończeniu realizacji programu aktywności lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Zostanie dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz osiągniętych rezultatów.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szemudzie